

The logo for the city of Gent, featuring the word "gent:" in white lowercase letters on a blue rectangular background.

gent:

Het hoorrecht

Administratieve uitdagingen en Gentse oplossingen

1. Algemeen

Audi (et) alteram partem

Letterlijk: “luister naar de andere kant”

- ⇒ Niet zozeer beperkt tot “horen” maar vooral ook **luisteren**
- ⇒ Geen loutere formaliteit, maar een essentieel onderdeel van een **zorgvuldige besluitvorming**
- ⇒ Nauw verwant aan dat andere beginsel van behoorlijk bestuur: de zorgvuldigheidsplicht = beslissen met kennis van zaken

1. Algemeen

Wanneer speelt het hoorrecht?

Klassieke interpretatie:

- ernstige individuele maatregel die betrokkene in zijn belangen schaadt, en
- die gebaseerd is op diens gedragingen of tekortkomingen

In de context van de bestuurlijke handhaving ligt dit voor de hand: bij elke individuele maatregel

1. Algemeen

Bronnen van het hoorrecht binnen de bestuurlijke aanpak

Normatief:

- art. 134ter NGW: "... nadat de overtreder de mogelijkheid werd geboden zijn **verweermiddelen** naar voren te brengen"
- art. 134quinquies NGW: "... en na de **middelen van verdediging** van de verantwoordelijke te hebben gehoord"
- art. 134sexies NGW: "... na de dader of de daders van die gedragingen of hun raadspersoon te hebben gehoord en die ter gelegenheid hiervan zijn of hun **verweermiddelen** schriftelijk of mondeling hebben kunnen doen gelden"
- art. 134septies NGW: "... na de **middelen van verdediging** van de verantwoordelijke te hebben gehoord"

- art. 119ter, § 13 NGW: “...nadat de betrokkene of diens raadspersoon werd gehoord en ter gelegenheid hiervan diens **verweermiddelen** schriftelijk of mondeling heeft kunnen doen gelden”
- art. 9bis Drugswet: “...na de verantwoordelijke te hebben gehoord in diens **middelen van verdediging**”

“Verweermiddelen”, “middelen van verdediging” = hoorrecht.

De artikelen 133 en 135, § 2 NGW (de algemene bestuurlijke politiebevoegdheid) en art. 134quater NGW zeggen dan weer niets over enig horen of verweer.

=> Hoorplicht als **beginsel van behoorlijk bestuur** vult die lacune in

2. Uitdagingen

Hoorrecht = *nuttig verweer*

RvSt nr. 266.090 van 19/03/2026:

*“Vooraleer een beslissing als de thans bestredene te nemen, moet krachtens een beginsel van behoorlijk bestuur, de betrokken persoon in principe in de gelegenheid worden gesteld om **nuttig** zijn zienswijze te doen gelden en voor zijn belangen op te komen. Nuttig houdt in dat de betrokkene een **voldoende voorafgaande** mededeling krijgt van de **essentiële gegevens** die de overheid wil betrekken bij het nemen van haar beslissing en dat hij over een **redelijke (minimum)termijn** kan beschikken om zijn verweer voor te bereiden.”*

- Essentiële gegevens:
 - aard van de voorgenomen maatregel (sluiting, schorsing, intrekking, ...)
 - feiten die aan de maatregel ten grondslag liggen
 - determinerende motieven (verstoring van de openbare orde, overlast, ...)

- Redelijke termijn:
 - naargelang de concrete omstandigheden
 - spanningsveld met efficiënt overheidsoptreden en noden van handhaving

2. Uitdagingen

Hoe het hoorrecht toe te passen

Vaste rechtspraak RvSt (oa. nrs. 252.014 van 29/10/2021 en 260.524 van 23/08/2024):

“De hoorplicht vereist in beginsel niet dat de betrokkene kan afdwingen dat deze plicht ten overstaan van de beslissende overheid zelf wordt uitgeoefend. Het volstaat dat de betrokkene zich met kennis van zaken schriftelijk kan uiten en dat het beslissend orgaan op het ogenblik van de beslissing kennis kan nemen van het standpunt van de bestuurde.”

⇒ Horen kan ook **gedelegeerd** worden

⇒ Horen kan ook **schriftelijk** gebeuren

2. Uitdagingen

Wat na het horen?

Geen éénrichtingsverkeer:

- verweer én antwoord: integraal deel van de beslissing
- wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

3. De Gentse praktijk

Standaardprocedure

1. Startpunt procedure: **bestuurlijk verslag** politie (art. 5/2 WPA)
2. **Voornemen** tot maatregel met:
 - de essentiële gegevens (zie eerder)
 - uitnodiging tot indienen van een schriftelijk verweer
 - termijn voor indienen van dat verweer (doorgaans 1 week)
 - kopie van het bv
3. **Kennisgeving** voornemen:
 - aangetekend en betekening in persoon door politie (tijd!)
4. Verwerken van het schriftelijke **verweer**
5. **Besluit** van de burgemeester

3. De Gentse praktijk

Voornemen tot maatregel

- aard van de voorgenomen maatregel (sluiting, schorsing, intrekking, ...)
- feiten die aan de maatregel ten grondslag liggen
- determinerende motieven (verstoring van de openbare orde, overlast, ...)
- uitnodiging tot het indienen van een schriftelijk verweer:

Ter voorbereiding van mijn beslissing nodig ik u uit om over de feiten en de voorgenomen maatregel schriftelijk uw standpunt te bezorgen. In bijlage treft u hiertoe het bestuurlijk verslag van xxx.

U kan mij uw standpunt bezorgen tegen xxx, tegen ontvangstbewijs aan de balie van het Stadhuis – Kabinet Burgemeester, Botermarkt 1, 9000 Gent of via e-mail (xxx@stad.gent).

3. De Gentse praktijk

Kennisgeving voornemen

- per aangetekend schrijven
- betekening door politie
 - => tijdswinst!
 - => verduidelijking indien nodig
- vaste datum nodig

3. De Gentse praktijk

Verwerken van het verweer

- schriftelijk verweer: doorgaans via e-mail
- al dan niet door een advocaat opgesteld (minderheid)
- termijn: soepel mee om te springen (redelijkheid)
- inhoudelijke beweringen: staving vragen of laten vaststellen

3. De Gentse praktijk

Besluit van de burgemeester

- motiveringsplicht: verwerken en beantwoorden van het verweer
- binnen een redelijke termijn
- impact van het verweer op de uiteindelijke maatregel:
 - oppassen met afwijken van voorgenomen maatregel / herkwalificeren
 - waken over proportionaliteit: maatregel afzwakken / afzien van maatregel

3. De Gentse praktijk

Speciale gevallen

1. Plaatsverbod (art. 134sexies NGW)
 - nieuwe libellering door wet van 15 januari 2024: enkel nog horen door BM
 - principe: na voorafgaande schriftelijke verwittiging
 - uitnodiging tot schriftelijk verweer wordt opgenomen in die verwittiging
 - bij nieuwe feiten of inbreuken: geen horen maar onmiddellijk maatregel

3. De Gentse praktijk

Speciale gevallen

2. Dringende maatregelen

- spanningsveld met dringend overheidsoptreden en ordehandhaving: algemeen belang primeert over individuele belangen
- afwijken van hoorrecht motiveren -> risico!

Actueel praktijkvoorbeeld: verkoop van illegale tabaksproducten en vapes

- acuut risico openbare gezondheid
- geen uitstel wenselijk + feiten zijn helder
- verantwoordelijke confronteren met vaststellingen tijdens controle
- sluitingsmaatregel via mondeling bevel + uitnodiging schriftelijk verweer binnen 5 dagen
- beoordeling en schriftelijke maatregel (proportionaliteit)